

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 31. lokakuuta 2023
(OR. en)

14487/23
ADD 1
LIMITE
PV CONS 49
JAI 1346
COMIX 476

EHDOTUS PÖYTÄKIRJAKSI
EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO
(Oikeus- ja sisäasiat)
19. ja 20. lokakuuta 2023

SISÄASIAT

SCHENGEN-ALUEEN POLIITTINEN HALLINNOINTI ("SCHENGEN-NEUVOSTO")

Muut kuin lainsäädäntöasiat

3. Schengen-alueen yleistilanne

a) Schengen-barometri

13666/23

**b) Rajatylittävän rikollisuuden, etenkin muuttajien
salakuljetuksen, torjuminen**

13901/23

Keskustelu

Neuvosto pani merkille ministeritason sekakomitean kokouksessa annetut tiedot

(asiak. 14607/23).

4. Yhteentoimivuuden täytäntöönpano

13707/23

Keskustelu

Neuvosto pani merkille ministeritason sekakomitean kokouksessa annetut tiedot

(asiak. 14607/23).

MUUT SISÄASIAT

Muut kuin lainsäädäntöasiat

9. Turvapaikka- ja muuttoliikeasiat: ulkoinen ulottuvuus¹²

13996/23

Keskustelu

Neuvosto keskusteli muuttoliikkeen ulkoisesta ulottuvuudesta.

**10. Lähi-idän tilanteen vaikutukset EU:n sisäiseen
turvallisuuteen^{1 3}**

Keskustelu

Neuvosto keskusteli Lähi-idän tilanteen vaikutuksista EU:n sisäiseen turvallisuuteen.

¹ Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden ollessa poikkeuksellisesti läsnä.

² EU:n virastot Frontex, Europol ja Euroopan unionin turvapaikkavirasto kutsuttiin mukaan tämän kohdan käsittelyyn.

11. **Alaikäisten verkossa radikalisoitumisen ehkäisy: tilannekatsaus ja seuraavat vaiheet³** 13718/23
Keskustelu

Neuvosto keskusteli alaikäisten verkossa radikalisoitumisen ehkäisystä.

12. **Muut asiat**

- a) **Oikeus- ja sisäasioita käsittelevä EU:n ja Länsi-Balkanin alueen ministerifoorumi (Skopje, 26.–27. lokakuuta 2023)** 11958/23
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Neuvosto pani merkille puheenjohtajavaltion antamat tiedot.

- b) **Balticconnector-kaasuputken häiriö ja datakaapelivauriot** 14281/23
Viron ja Suomen tiedotusasia

Neuvosto pani merkille Suomen ja Viron antamat lisätiedot käynnissä olevista tutkintatoimista, jotka koskevat merenalaiseen kriittiseen infrastruktuuriin 8. lokakuuta vaikuttaneita viimeaikaisia tapahtumia.

- c) **Ukrainan humanitaarista miinanraivausta käsittelevä kansainvälinen avunantajien konferenssi (Zagreb, 11.–12. lokakuuta 2023)** 14225/23
Kroatian tiedotusasia

Neuvosto pani merkille Kroatian antamat tiedot.

³ EU:n virasto Europol kutsuttiin mukaan tämän kohdan käsittelyyn.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

- 15. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan: rankaisemattomuuden torjunta⁴** 13632/23
Tilannekatsaus

Neuvosto pani merkille puheenjohtajavaltion, komission ja Eurojustin esittämän tilannekatsauksen ja tiedot rankaisemattomuuden torjunnasta Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan yhteydessä.

- 16. Oikeudellinen yhteistyö Latinalaisen Amerikan kanssa järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi:⁵** 13680/23
a) EU–CELAC-huippukokous (Bryssel, 17.–18. heinäkuuta 2023): jatkotoimet
b) Euroopan ja Latinalaisen Amerikan tukiohjelma kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi (tuleva hanke ”EL PAcCTO 2.0”)
Tilannekatsaus

Neuvosto pani merkille puheenjohtajavaltion ja komission esittämän tilannekatsauksen ja tiedot EU–CELAC-huippukokouksen (Bryssel, 17.–18. heinäkuuta 2023) jatkotoimista sekä Euroopan ja Latinalaisen Amerikan tukiohjelmasta kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi (tuleva hanke ”EL PAcCTO 2.0”).

- 17. Oikeuslaitosten tehokkuuden ja laadun parantamistoimet** 13684/23
Keskustelu

Neuvosto keskusteli oikeuslaitosten tehokkuuden ja laadun parantamistoimista.

⁴ EU:n virasto Eurojust kutsuttiin mukaan tämän kohdan käsittelyyn.

⁵ ”EL PAcCTO 2.0” -ryhmän edustaja kutsuttiin mukaan tämän kohdan käsittelyyn.

18. Päätelmät digitaalisesta voimaannuttamisesta ja perusoikeuksista
Hyväksyminen
*Keskustelu*⁶

13399/23 + COR 1
+ ADD 1

Neuvosto hyväksyi päätelmät digitaalisesta voimaannuttamisesta ja perusoikeuksista ja kävi aiheesta keskustelun, johon perusoikeusviraston johtaja osallistui. Bulgarian, Unkarin ja Puolan lausumat ovat liitteessä.

19. Muut asiat

a) EU:n liittyminen Istanbulin yleissopimukseen
Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia

13773/23

Neuvosto pani merkille puheenjohtajavaltion ja komission antamat tiedot EU:n liittymisestä Istanbulin yleissopimukseen.

b) EU:n ja Yhdysvaltojen väliset neuvottelut sähköistä todistusaineistoa koskevasta sopimuksesta
Komission tiedotusasia

Neuvosto pani merkille komission antamat tiedot, jotka liittyvät EU:n ja Yhdysvaltojen välisiin neuvotteluihin sähköistä todistusaineistoa koskevasta sopimuksesta.

c) Oikeus- ja sisäasioita käsittelevä EU:n ja Länsi-Balkanin alueen ministerifoorumi (Skopje, 26.–27. lokakuuta 2023)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

11958/23

Neuvosto pani merkille puheenjohtajavaltion antamat tiedot Skopjessa 26.–27. lokakuuta 2023 järjestetystä oikeus- ja sisäasioita käsitelleestä EU:n ja Länsi-Balkanin alueen ministerifoorumista.

d) Tiedonanto EU:n etenemissuunnitelmasta huumekaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi
Komission tiedotusasia

14114/23

Neuvosto pani merkille komission antamat tiedot, jotka koskevat sen tiedonantoa EU:n etenemissuunnitelmasta huumekaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi.

⁶ Perusoikeusviraston johtaja kutsuttiin mukaan tämän kohdan käsittelyyn.

Lausumat asiakirjassa 13958/23 oleviin muita kuin lainsäädäntöasioita koskeviin B-kohtiin**B-kohta 18:****Päätelmät digitaalisesta voimaannuttamisesta ja perusoikeuksista***Hyväksyminen**Keskustelu***BULGARIAN LAUSUMA**

”Bulgaria pitää erittäin tärkeänä digitaalista voimaannuttamista perusoikeuksien suojelemiseksi ja toteuttamiseksi digitaalisella aikakaudella ja haluaa siksi ilmaista tukensa ehdotukselle neuvoston päätelmiksi digitaalisesta voimaannuttamisesta perusoikeuksien suojelemiseksi ja toteuttamiseksi digitaalisella aikakaudella.

Bulgarian perustuslakituomioistuimien hyväksyi vuonna 2018 päätöksen, jonka mukaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevalla Euroopan neuvoston yleissopimuksella (Istanbulin yleissopimus) otetaan käyttöön sukupuolen käsitteeseen liittyviä oikeudellisia käsitteitä, jotka ovat ristiriidassa Bulgarian perustuslain pääperiaatteiden kanssa. Näin ollen edellä mainitun perustuslakituomioistuimen päätöksen mukaisesti Bulgarian tasavalta toteaa, että se ei voi hyväksyä Euroopan neuvoston yleissopimuksessa tarkoitettua sukupuolen käsitettä tai siinä esitettyä sukupuoleen perustuvaa lähestymistapaa tai mitään muuta asiakirjaa, joka pyrkii erottamaan biologisen sukupuolen (nainen ja mies, engl. sex) ja sukupuolen sosiaalisena rakenteena (engl. gender) toisistaan. Lisäksi vakaa käsityksemme on, että neuvoston olisi Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistettuja perusoikeuksiin liittyviä kysymyksiä käsitellessään käytettävä perusoikeuskirjan terminologiaa.”

UNKARIN LAUSUMA

”Unkari tunnustaa miesten ja naisten tasa-arvon ja edistää sitä Unkarin perustuslain, Euroopan unionin primaarilainsäädännön, periaatteiden ja arvojen sekä kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja siitä johtuvien sitoumusten mukaisesti. Naisten ja miesten tasa-arvo on Euroopan unionin perussopimukseen kirjattu perusarvo. Näiden ja kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti Unkari tulkitsee käsitteen ”sukupuoli” viittaavan ”biologiseen sukupuoleen” ja käsitteen ”sukupuolten välinen digitaalinen kuilu” viittaavan digitaalisesta voimaannuttamisesta ja perusoikeuksista annettujen neuvoston päätelmien 5 ja 8 kohdassa tarkoitettuun digitaaliseen kuiluun naisten ja miesten välillä.

Unkarin antamaa hyväksyntää digitaalisesta voimaannuttamisesta ja perusoikeuksista annetuille neuvoston päätelmille ja niissä esitetyille viittauksille Euroopan komission ja Euroopan neuvoston eri strategioihin ja toimintasuunnitelmiin ei voida tulkita siten, että se antaisi yleisen hyväksyntänsä kaikille ilmoitetuille toimille, käytetyille ilmauksille sekä kyseisissä strategioissa ja toimintasuunnitelmissa esitetyille viittauksille, erityisesti silloin, kun näillä toimilla, ilmauksilla ja viittauksilla on suora miellelyhtymä hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskevaan komission strategiaan 2020–2025 ja/tai sukupuolten tasa-arvoa koskevaan komission strategiaan 2020–2025.”

PUOLAN LAUSUMA

”Puola hyväksyy päätelmät digitaalisesta voimaannuttamisesta perusoikeuksien suojelemiseksi ja täytäntöönpanemiseksi digitaalisella aikakaudella ja arvostaa puheenjohtajavaltio Espanjan panosta niiden valmisteluun. Puola on samaa mieltä siitä, että perusoikeudet ovat kaikkien demokraattisten yhteiskuntien kulmakivi ja että niiden suojelu sekä verkossa että sen ulkopuolella on ratkaisevan tärkeää ihmisarvon kunnioittamiselle.

Hyväksyessään päätelmien suunnan Puola kuitenkin kyseenalaistaa joitakin säännöksiä, joilla pyritään ottamaan käyttöön ”vihapuheen” määritelmä ja käytetään epämääräistä käsitettä ”sukupuoli” (engl. gender).

On huomattava, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa ja 3 artiklan 3 kohdassa, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 10 artiklassa ja EU:n perusoikeuskirjan 23 artiklassa viitataan nimenomaisesti naisten ja miesten tasa-arvoon eikä niissä käytetä englanninkielistä termiä ”gender” vaan ainoastaan termiä ”sex”. Termiä ”sukupuoli” (engl. gender) ei ole määritelty EU:n perussopimuksissa, joten se on epäselvä ja moniselitteisesti käsitetty EU:n jäsenvaltioissa. Tämän huomion perusteella voidaan päätellä yksiselitteisesti, että ei ole mahdollista erotella tai erottaa riittävän varmasti sellaista termin ”gender” käyttöä, joka varmistaisi tulkinnan yhdenmukaisuuden. Tämä tarkoittaa sitä, että sitä voidaan käyttää viittamaan sekä biologiseen sukupuoleen että myös niin sanottuun sosiokulttuuriseen sukupuoleen. Tämä epäselvyys johtaa siihen, että on mahdotonta poistaa olosuhteita, joissa tiettyjä yhteiskuntaryhmiä voitaisiin syrjiä niiden jäsenten biologisen sukupuolen perusteella. Jokaisen oikeus yhdenvertaisuuteen lain edessä ja suojeluun syrjintää vastaan on yleismaailmallinen oikeus, joka tunnustetaan sekä kansainvälisesti että Puolan lainsäädännössä. Käsitettä ”gender” olisi kuitenkin tulkittava Puolan perustuslaillisen järjestyksen ja perinteen mukaisesti, sillä Puolan tasavalta pyrkii perustuslakinsa 33 artiklan mukaan varmistamaan naisten ja miesten yhtäläiset oikeudet perhe-, poliittisessa, yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa elämässä. Puolan perustuslaissa ei viitata määrittelemättömään ilmaisuun ”gender”. Jäsenvaltioiden kansallisen identiteetin kunnioittamisen periaate on tällaisessa tapauksessa ensisijainen suhteessa pakottavien oikeusperiaatteiden mukaiseen tulkintaan. Näin ollen Puola varaa itselleen oikeuden tulkita ehdotuksessa käytettyä englanninkielistä termiä ”gender” identtisenä Euroopan unionin oikeuden yksiselitteisen ja vakiintuneen käsitteen ”sex” kanssa (miehen ja naisen merkityksessä).

On myös tärkeää tunnustaa, että ”vihapuhe” ei ole vielä sisälly SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdan mukaiseen eurorikosten luetteloon. ”Vihapuheen” merkitys on epäselvä, ja se ymmärretään eri tavoin kussakin jäsenvaltiossa. Päätelmissä ehdotetut säännökset, joissa ”vihapuhe” määritellään ”väkivaltaan ja vihaan yllyttämiseksi”, joka voi johtaa ”fyysiseen väkivaltaan, vainoamiseen, pelotteluun, esineellistämiseen, häirintään, seksuaaliseen häirintään ja syrjintään, myös viharikoksiin”, voivat olla yritys kiertää sopimusmenettelyä ja itse asiassa pyrkiä sisällyttämään ”vihapuheen” määritelmä EU:n oikeusjärjestykseen muissa kuin lainsäädäntöasiakirjoissa.

Lisäksi on korostettava, että päätelmiin sisältyvä ”vihapuheen” määritelmä ei voi sitoa oikeudellisesti mitään jäsenvaltiota. Sitä ei myöskään voida käyttää minkään oikeusviranomaisen tulkinnan tai perustelujen lähtökohtana. EU:n virallisissa asiakirjoissa käytetty moniselitteinen ”vihapuheen” käsite voi vaarantaa sananvapauden ja siten loukata mielipiteenilmaisuun liittyviä oikeuksia ja vapauksia.”

Lausumat asiakirjassa 13959/23 oleviin muita kuin lainsäädäntöasioita koskeviin A-kohtiin

A-kohta 5: **Neuvoston täytäntöönpanopäätös tilapäisen suojelun jatkamisesta** *Hyväksyminen*

TŠEKin TASAVALLAN LAUSUMA

”Muiden ja etenkin etulinjassa olevien jäsenvaltioiden tavoin Tšekin tasavalta on Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen alusta lähtien antanut ennenäkemätöntä apua sotaa pakeneville henkilöille. Tšekin tasavallassa on rekisteröitynyt lähes 600 000 (571 511) hakijaa, joista maassa oleskeli 15. lokakuuta 2023 edelleen yhä yli 360 000 tilapäistä suojelua saavaa henkilöä (8,7 prosenttia voimassa olevista rekisteröinneistä EU:ssa), mikä vastaa 3 prosenttia sen väestöstä. Tšekin tasavallassa rekisteröidään kuukausittain 8 000 uutta hakijaa, joten Tšekin tasavalta on EU:n jäsenvaltioista edelleen se, johon tilanne vaikuttaa eniten asukasta kohden katsottuna. Tšekin tasavalta panee tilapäistä suojelua koskevan direktiivin asianmukaisesti täytäntöön ja hyväksyy sen jatkamisen maaliskuuhun 2025 saakka myös siksi, että se uskoo tilanteen edellyttävän yhteisiä eurooppalaisia toimia. Näin ollen Tšekin tasavalta odottaa myös 9. helmikuuta ja 30. kesäkuuta 2023 annettujen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti komission tarjoavan riittävää ja joustavaa rahoitusta, jotta taloudellista taakkaa voitaisiin keventää kansallisella tasolla (OECD:n tietojen mukaan Tšekin tasavalta käytti yksin vuonna 2022 1,96 miljardia euroa kattaakseen asumiseen, koulutukseen ja terveydenhuoltoon liittyviä kuluja).”

PUOLAN LAUSUMA

”EU:n jäsenvaltiot ovat Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen alusta lähtien antaneet tarvittavaa apua sotaa pakeneville pakolaisille.

Tilapäisen suojelun foorumille (TPP) ladattujen ja suunnitelmaverkoston kautta saatavilla olevien tietojen mukaan 10. lokakuuta 2023 voimassa olevien rekisteröintien arvioitu määrä 27 jäsenvaltiossa on edelleen valtava eli 4 088 249. Yksi suurimmista tilapäistä suojelua saavia vastaanottavista maista on Puola, jossa on 957 175 henkilöä (23 prosenttia voimassa olevista rekisteröinneistä EU:ssa). OECD:n arvioiden mukaan Puola käytti yksin vuonna 2022 8,36 miljardia euroa Ukrainasta tulevien pakolaisten ylläpitoon (mukaan lukien koulutus, sosiaalietuudet, sairaanhoito, majoitus jne.). Luku on korkein kaikista OECD:n jäsenmaista.

Puolalla ei ole epäilystäkään siitä, että Ukraina ja sen kansalaiset ansaitsevat solidaarisuutemme, eikä Puola siksi vastusta tilapäisen suojelun jatkamista. Mutta koska Ukrainasta tulevan pakolaisvirran suurin paine kohdistuu Puolaan, pyydämme Euroopan komissiota tarjoamaan riittävää ja joustavaa rahoitusta 9. helmikuuta 2023 annettujen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti. Nykyinen EU:n talousarviosta myönnettävä tuki ei vastaa tarpeita.”